

PROFIL ABSOLVENTA A CHARAKTERISTIKA ODBORU ŠTUDIJNÉHO ODBORU 7616 M SOCIÁLNO-VÝCHOVNÝ PRACOVNÍK

Kód a názov študijného odboru:

7616 M (predtým 7616 6) Sociálno-výchovný pracovník

Dĺžka štúdia	4 roky
Forma výchovy a vzdelávania	denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie
Vyučovaci jazyk	slovenský
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium	nižšie stredné všeobecné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia	maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania	vysvedčenie o maturitnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii	vysvedčenie o maturitnej skúške
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa	v profesiách a pracovných pozíciách v sociálnych zariadeniach, v opatrovateľskej a sociálnej starostlivosti, vo verejnej správe (najmä poskytovanie sociálnej a výchovnej starostlivosti klientom v orgánoch miestnej štátnej správy, samosprávy, v neštátnych subjektoch, v zariadeniach sociálnych služieb)
Nadväzná odborná príprava (ďalšie vzdelávanie)	pomaturitné štúdium; študijné programy prvého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie (najmä vysokoškolské štúdium v príbuzných odboroch – sociálna práca)

Zdravotné požiadavky na uchádzača

Do študijného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotnú spôsobilosť na prihláške potvrdil všeobecný lekár. Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške vyjadrenie všeobecného lekára o schopnosti študovať zvolený odbor výchovy a vzdelávania. V študijnom odbore nemôže byť prijatý žiak, ktorý má nekorigovateľné poruchy reči a poruchy správania.

Celková charakteristika absolventa

Absolventi študijného odboru 7616 M (predtým 7616 6) Sociálno-výchovný pracovník sú po ukončení štúdia maturitnou skúškou kvalifikovaní pracovníci so širokým odborným profilom, schopní samostatne vykonávať odborné činnosti v sociálno-výchovných zariadeniach, pre ktoré je podmienkou ukončené úplné stredné odborné vzdelanie.

Absolvent tohto študijného odboru je pripravený na vstup do praxe (poskytovanie sociálnej a výchovnej starostlivosti klientom v orgánoch miestnej štátnej správy, samosprávy, v neštátnych subjektoch, zariadeniach sociálnych služieb).

Na základe získaných vedomostí a zručností vie úspešne pracovať s klientmi a inštitúciami. Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny a osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehľbovanie vedomostí a zručností. Je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v oblasti sociálnej práce a v oblasti výchovy. Je obhajcom sociálneho štátu a svojej klientely.

Vo svojej práci sa hlási k princípu sociálnej spravodlivosti, pričom človek preňho predstavuje unikátnu a najvyššiu hodnotu. Získal základnú citlivosť a orientačné vedomosti pre vnímanie života ľudí ako členov spoločnosti. Rešpektuje ľudské práva a slobodu jednotlivcov i skupín, má na zreteli základy súkromia, dôvernosti a zodpovedné využívanie získaných informácií.

Náplňou jeho pracovných činností je podieľať sa na:

- zabezpečení nevyhnutnej starostlivosti o klientov, s cieľom zachovať a podporiť čo najdlhšie ich sebestačnosť a sebaúctu s využitím schopností osôb, medziľudských vzťahov a zdrojov poskytovaných spoločnosťou,
- získavaní a spracovaní podkladov potrebných pre analýzu situácie klienta, predkladaní alternatívnych spôsobov riešenia, zabezpečovaní styku klienta s inštitúciami a úradmi,
- vedení záznamov o prípade alebo vypracúvaní podkladov správ pre súdy a inštitúcie,
- bilancovaní, vyhodnotení, zlepšovaní a rozvíjaní sociálnych služieb,
- prevencii sociálno-patologických javov alebo pri resocializácii ako asistent sociálneho pracovníka,
- realizácii sociálnych, rekreačných a vzdelávacích činností v mládežníckych kluboch, obecných strediskách, zariadeniach starostlivosti o občanov všetkých vekových kategórií,
- spolupráci s odborníkmi rôznych profesií, pracovníkmi zariadení sociálnych služieb, orgánmi starostlivosti o deti, prípadne starých občanov, organizáciami pre postihnutých,
- vykonávaní sociálnych služieb v orgánoch miestnej štátnej správy a samosprávy, úradoch práce, ústavoch a zariadeniach sociálnych služieb, krízových centrách rodiny, v poradenských inštitúciách a v neštátnych subjektoch poskytujúcich sociálne služby.

Náročnosť profesií v daných oblastiach vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolventi poznajú pedagogické a psychologické základy svojho odboru a vedia ich prakticky využívať pri riešení odborných problémov. Vplývajú na formovanie osobnosti jedinca po stránke kognitívnej, sociálnej, emocionálnej a senzomotorickej, čo predpokladá ovládanie príslušných metód a metódik práce s rôznymi vekovými kategóriami. Rešpektujú ľudské práva a slobodu jednotlivcov i skupín, ich etnickú, kultúrnu, sociálnu, jazykovú a psychickú odlišnosť a zodpovedne využívajú získané informácie. Uplatňujú špecifiká edukačnej práce a integrácie detí zdravotne, telesne, zmyslovo či duševne postihnutých. Uplatňujú špecifiká edukačnej činnosti s deťmi zo sociálne menej podnetného prostredia, s osobitným zreteľom na rómske deti. Sú schopní aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, projektovať, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti hygieny a bezpečnosti práce, starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, tvorby a ochrany životného prostredia, vrátane starostlivosti o kultúru práce a pracovné prostredie.

V správaní absolventov týchto odborov dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Sú pripravení pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, sú komunikatívne zruční v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, majú kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačujú sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Majú predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehľbovanie vedomostí a zručností. Sú naklonení a otvorení novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolventi odboru majú predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Predpokladá sa ich schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí vo všeobecno-vzdelávacích i odborných predmetoch. Odborná stredoškolská príprava je orientovaná tak, aby absolvent tohto typu strednej školy mohol ďalej pokračovať vo vysokoškolskom vzdelávaní na prvom a druhom stupni.

Kľúčové kompetencie

Po absolvovaní študijného odboru a po ukončení štúdia maturitnou skúškou (v súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie) absolvent disponuje týmito kompetenciami:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, potrebujú robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený štátny, materinský a cudzí jazyk, disponovať čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti a sebatvoríť.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v štátnom, materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziludských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkultúrnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácie

umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- prejať empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehovárane, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť prácu v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- definovať a vysvetliť základné pojmy z pedagogiky,
- vymedziť podmienky, princípy, obsah, stratégie metódy, prostriedky a formy edukačnej práce s dôrazom na celoživotné vzdelávanie,
- vysvetliť špecifiká edukačnej činnosti a integrácie osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- definovať a vysvetliť základné pojmy zo psychológie,
- pomenovať a popísať základné psychické procesy a stavy, štruktúru a dynamiku osobnosti,
- vysvetliť zvláštnosti sociálneho prostredia, pomenovať sociálne roly a sociálne skupiny v priebehu života človeka,
- vymedziť zásady duševnej hygieny, popísať náročné životné situácie a metódy ich zvládania,
- vybrať a vysvetliť príklady metód a techník sebapoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy a sebatvorby,
- vybrať príklady metód a techník hodnotenia vlastnej práce a práce iných, odôvodniť ich výber a význam využitia,
- vysvetliť ľudské práva, práva dieťaťa a základné právne normy odboru,
- popísať anatómiu a fyziológiu ľudského tela,
- analyzovať procesy živej prírody a vzájomný vzťah človeka a prírody,
- vysvetliť zásady zdravého životného štýlu, hygieny a prevencie,
- popísať vybavenie lekárničky a uviesť príklady jej použitia,

- vysvetliť základné postupy poskytnutia prvej pomoci,
- pomenovať príslušnú dokumentáciu v odbore a uviesť príklady jej použitia.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- analyzovať nadobudnuté poznatky a aplikovať ich v praxi,
- uplatňovať poznatky zo psychohygieny, metódy a techniky sebapoznania, sebaregulácie, seba výchovy, na zvládanie stresov a rizík povolania,
- uplatňovať základné právne normy a pravidlá bezpečnosti pri práci a ochrane zdravia pri práci,
- poskytnúť základnú prvú pomoc pri úrazoch a drobných poraneniach, pri stavoch ohrozujúcich život,
- citlivo a taktne komunikovať s ľuďmi,
- uplatňovať etické princípy v správaní a konaní,
- vytvoriť vecne, štylisticky i gramaticky správne písomnosti pracovného i osobného charakteru,
- zodpovedne narábať s informáciami, pracovať s odbornou literatúrou a inými zdrojmi informácií,
- uplatňovať praktické zručnosti v oblasti informačno-komunikačných technológií,
- vytvárať prostredie dôvery, bezpečia, optimizmu,
- samostatne a aktívne zvládať riešenia každodenných pracovných situácií.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- empatiou, toleranciou,
- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou, tvorivosťou,
- asertívnosťou, altruizmom,
- schopnosťou zvládať záťažové životné situácie,
- schopnosťou pracovať v tíme i samostatne.